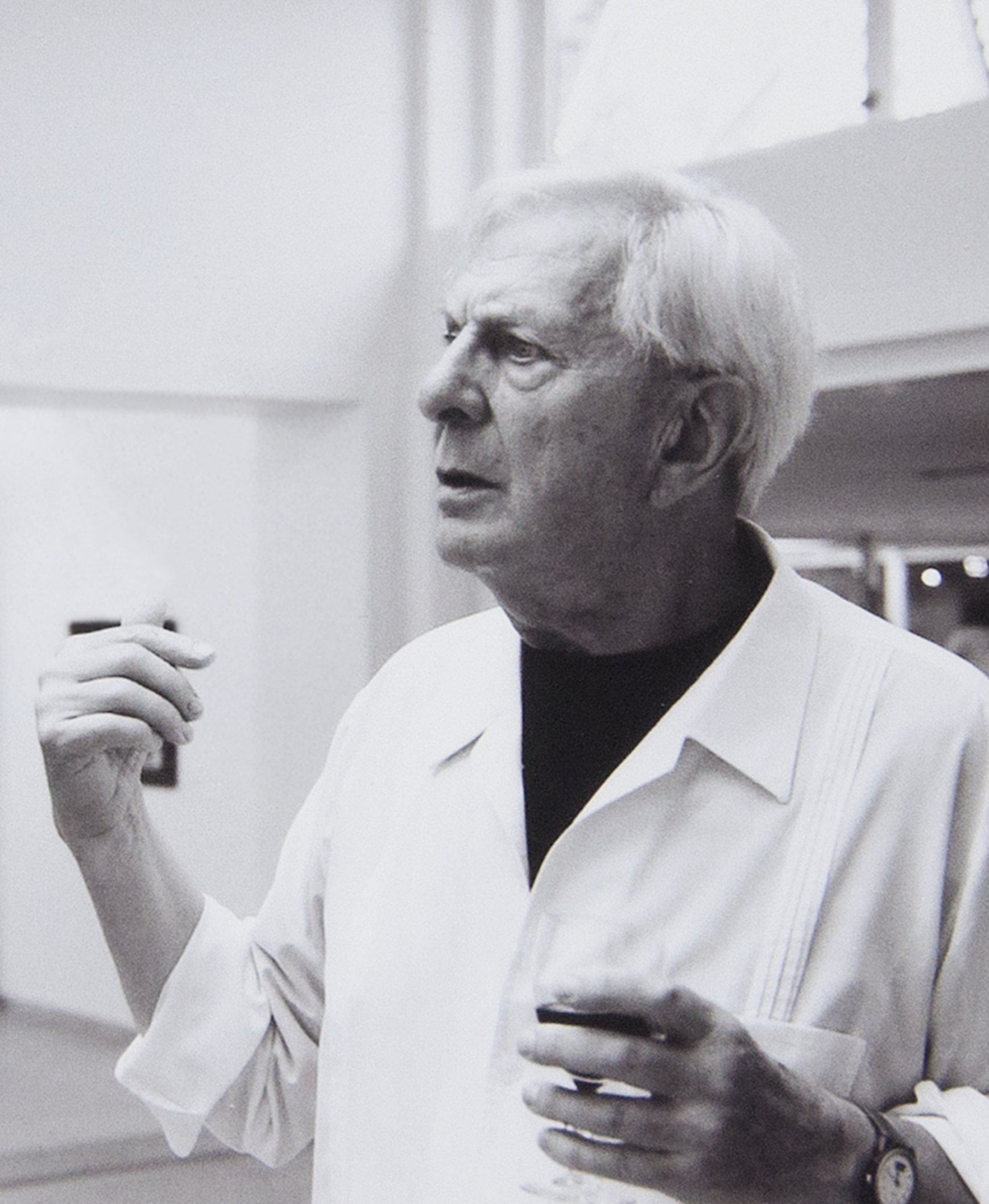

Voorwoord	9
Inleiding	11
Op zoek naar een eigen handschrift	13
Stilleven: van studie naar patroon	21
Kunst van een wereldreiziger	35
Van reisschets naar schildering	51
Nederland	73
Werkwijze	105
Zonnebloemen	121
Huib van Vugt in kunsthistorische context	129
Noten	149
Colofon	155

In 2011 heeft de Stichting Kunstschilder Huib Van Vugt (SKHVV) het boek *Huib van Vugt, een leven in kleur* uitgegeven. Dit boek bevat een groot aantal prachtige afbeeldingen van het oeuvre van Huib van Vugt. Daarnaast geeft het boek zowel een persoonlijke indruk van het leven van de kunstenaar als ook een korte, compacte analyse van het werk.

De stichting heeft in 2012 aan kunsthistorica Merel van den Nieuwenhof opdracht gegeven voor een aanvullende publicatie waarin niet de persoon Huib van Vugt, maar zijn kunst het uitgangspunt vormt en zijn oeuvre nader wordt onderzocht en in een kunsthistorische context wordt geplaatst. Voor u ligt het resultaat van dit onderzoek.

Zoals u zult ontdekken heeft het onderzoek nieuwe gezichtspunten opgeleverd, maar tegelijkertijd ook weer de nodige vragen opgeroepen. Mocht u uit eigen wetenschap een antwoord hebben op de opgeworpen vragen dan houdt het bestuur van SKHVV zich gaarne aanbevolen voor uw reactie.

Op deze plaats wil het bestuur van SKHVV ook graag al diegenen bedanken die door hun informatie of anderszins het onderzoek van Merel van den Nieuwenhof hebben bevorderd.

Wij wensen u veel leesplezier.

Het bestuur van de
Stichting Kunstschilder Huib Van Vugt

Huib van Vugt, een veelzijdig kunstenaar

“Feestelijke schilderijen maakt Huib van Vugt. Zijn doeken zijn overdekt met confettie in allerlei kleuren.” [afb. 1] ¹

Wie de schilderijen van Huib van Vugt bekijkt, wordt overrompeld door een explosie van kleur. Helder blauw, zinderend oranje, of alle kleuren van de regenboog op één doek. Of hij nu koeien in een Hollandse weide schilderde, of een stadsgezicht op een verre bestemming.

Door het lezen van het boek *Huib van Vugt, een leven in kleur* en door gesprekken met mensen die Huib van Vugt persoonlijk hebben gekend, heb ik hem leren kennen als een veelzijdige man met interesses voor de meest uiteenlopende zaken. Hij wist overal wel iets van. Hij hield van kleine, intieme momenten met zijn naasten en van tradities. Hij kon koken op gevoel, hield van reizen en vertaalde die reizen ook graag naar zijn dagelijkse omgeving door bijvoorbeeld de eetkamerstoelen bij thuiskomst in een andere kleur te schilderen.

Ook in zijn kunstwerken uitte zich deze diversiteit, zowel wat betreft thematiek als stijl. Naar aanleiding van een expositie in 1989 werd hij als volgt gekenschetst: “Hij spreekt aan op een breed front door veel eigenschappen. Hij toont een veelheid van invloeden en facetten, waarin velen zich kunnen terug vinden. Bovendien ech-

ter – en dat is belangrijker – heeft hij die invloeden en facetten zeer persoonlijk verwerkt tot een eigen stijl uit één stuk: een bijzondere originaliteit.” ² Hoewel Van Vugt in zijn leven verschillende stijlen uitprobeerde en daarin invloeden vanuit diverse hoeken integreerde, wist hij daaruit op den duur inderdaad een geheel eigen stijl te smeden. Een stijl die in de loop der jaren aan experimenten en invloeden onderhevig was, maar die over het geheel genomen wordt gekenmerkt door een veelheid aan kleuren en motieven, die samen zijn doeken volledig vullen.

Huib van Vugt dateerde zijn werk niet consequent. Voegde hij wel een jaartal toe, dan was het soms na jarenlang aanpassingen te hebben gemaakt. Dit maakte het aanvankelijk lastig een chronologie aan te brengen in zijn oeuvre. Het onderzoek dat aan deze publicatie voorafging, waarbij fotoalbums, artikelen en de (soms erg beperkte) gegevens over exposities waaraan hij deelnam onder de loep werden genomen en een aantal werken in particulier bezit werden opgespoord, heeft geresulteerd in een ordening in het behoorlijk grote en gevarieerde oeuvre van deze veelzijdige kunstenaar. Dit boek neemt u mee in de ontwikkeling van het werk van Van Vugt, waarbij verschillende levensfasen een leidraad vormen en een aantal belangrijke motieven zijn uitgelicht.

[62]

Nederland

Amsterdam

Kort na de Tweede Wereldoorlog verhuisde Van Vugt naar Amsterdam om daar een opleiding tot tekenleraar te volgen. Vanaf dat moment tekende en schilderde hij vele aspecten van de stad op de voor hem kenmerkende vlotte wijze, die we aantreffen in een groot deel van zijn vroegere werk. Ze zijn dikwijls geschilderd in een losse toets en in sommige gevallen – gezien het onderwerp wellicht voor de hand liggend – te vergelijken met werk van de Amsterdamse Impressionisten, zoals George Hendrik Breitner (1857-1923) en Willem Witsen (1860-1923), die een aantal decennia eerder dezelfde hoofdstedelijke onderwerpen in beeld brachten [afb. 62]. Mensen spelen slechts een geringe rol in deze schilderijen; ze zijn vaak niet aanwezig of zijn als toevallige schimmen in het straatbeeld neergezet. Het was de stad die het werkelijk interessante onderwerp vormde voor Van Vugt. Hij woonde een tijdlang aan de Singel, waar hij de grachten, woonboten, bruggetjes en de mooie Oudhollandse panden die hem omgaven veelvuldig vastlegde bij zon, bewolking en sneeuw [afb. 63-70].⁴³

[62] GEORGE HENDRIK

BREITNER,
HET ROKIN IN
AMSTERDAM

olieverf op doek

1897

97 x 127 cm

collectie Rijksmuseum, Amsterdam.

Legaat van de heer en mevrouw

Drucker-Fraser, Montreux

Het interieur van Van Vugts woning zien we zo nu en dan terug in interieurstudies, stillevens en in het schilderij 'Kamerplanten' [afb. 71-75].⁴⁴ Een aantal keer zien we een vrouw en een of meerdere honden afgebeeld in de kamer, waarbij Van Vugt speelde met verhoudingen [afb. 76-77]. Nu eens is een kamerplant bijzonder groot weergegeven, dan weer lijken de vrouw en honden buitenproportioneel klein. Ook de woonkamer van zijn toenmalige vriend Dick Morren werd op vlotte wijze geschilderd, met het uitzicht door het raam als gefragmenteerde achtergrond.⁴⁵

De woning van Van Vugt was een ontmoetingsplek voor kunstenaars, maar ook voor vrienden en collega's van de KLM.⁴⁶ Hoewel Van Vugt dus optrok met andere kunstenaars zijn er nauwelijks duidelijke aanwijzingen van beïnvloeding. Ook sprak hij in latere vriendschappen vrijwel nooit zijn bewondering voor tijdgenoten uit. Het waren toch vooral kunstenaars uit vroeger tijd die hem blijvend beïnvloedden.⁴⁷

[63]

[64]

[63] **MONTELBAANSTOREN
AAN DE OUDE SCHANS**
krijt op papier
ca. 1965
verblijfplaats onbekend

[64] **MONTELBAANSTOREN
AAN DE OUDE SCHANS**
aquareel op papier
ca. 1965
26 x 34 cm
collectie SKHV

[65] **STADSGEZICHT IN AM-
STERDAM**
aquareel op papier
particuliere collectie

[65]

[66]

[67]

[68]

[66] **STADSGEZICHT IN****AMSTERDAM**

aquarel op papier

particuliere collectie

[67] **AMSTERDAMSE****GRACHT**

acrylverf op doek

particuliere collectie

[68] **MONTELBAANSTOREN****IN STEIGERS**

inkt op papier

ca. 1967

verblijfplaats onbekend

[121]

Huib van Vugt in kunsthistorische context

Huib van Vugt zocht als kunstenaar zijn eigen weg. Hij werkte vermoedelijk nauwelijks samen met andere kunstenaars en gaf niet snel toe het werk van anderen te bewonderen. Toch zijn in zijn werk invloeden van andere kunstenaars te herkennen. En dat is niet verwonderlijk voor een kunstenaar die een brede interesse had, veel reisde en regelmatig musea bezocht. In wezen kan natuurlijk geen enkele kunstenaar geheel los worden gezien van zijn voorgangers. En in het geval van Van Vugt lag de nadruk inderdaad op voorgangers, aangezien hij meer beïnvloed lijkt te zijn door de kunst van enkele decennia eerder dan door tijdgenoten. Zo zien we in het werk van Van Vugt stijlkenmerken van onder andere Gustav Klimt (1862-1918) en Friedensreich Hundertwasser (1928-2000) terug. Denk bijvoorbeeld aan Klimts gebruik van bladgoud en ornamentale patronen. Ook zagen we eerder al de invloed van de door Van Vugt zeer bewonderde Jan Toorop.⁷⁴ Van Vugt citeerde in zijn werk geen van deze kunstenaars letterlijk, maar de inspiratie is voelbaar.

[121] HENRI MATISSE,

POLYNÉSIE, LE CIEL

collage en gouache

op doek

200 x 314 cm

1946

Paris, musée national d'Art moderne -

Centre George Pompidou

© Succession H. Matisse / Pictoright 2013

© Centre Pompidou, MNAM-CCI, Dist.

RMN-Grand Palais / Jacqueline Hyde

Matisse

Misschien wel de meest opvallende invloed is die van Henri Matisse. Zoals eerder uiteengezet komt de patroonachtige benadering van sommige onderwerpen overeen. Daarnaast vertonen de geabstraheerde, vaak witte, vogels een duidelijke verwantschap [afb. 121]. Ook op een breder niveau zien we wellicht de invloed van deze kunstenaar. Het kleurgebruik in de schilderijen van Van Vugt is soms erg druk en overweldigend, in andere gevallen tonen ze een bijzonder licht of zelfs een haast vibrerend beeld. Daarin vertoont zijn werk raakvlakken met dat van Matisse, die tegengestelde kleuren naast elkaar plaatste om een bepaalde lichtwerking te bereiken.

Bewuste beïnvloeding of niet, aan Matisse refereerde Van Vugt ooit letterlijk door een van zijn schilderijen 'Luxe, calme et volupté' te noemen naar een gelijknamig schilderij van Matisse [afb. 122-124].⁷⁵ Het schilderij van Van Vugt werd afgebeeld op de uitnodigingskaart van Galerie Dédé Grützmacher in Enschede en in een

[122]

[123]

[124]

artikel omschreven als “een zacht vloeiende versie. Gesluiserde figuren in pasteltinten.”⁷⁶ Buiten de naaktheid van de figuren en de diagonale lijn in beide schilderijen, liggen de werken behoorlijk ver uiteen wat betreft stijl en sfeer. Vermoedelijk moeten we de verwijzing naar Matisse zien als een eerbetoon aan een schilder die hem gedurende zijn oeuvre meerdere malen inspireerde.

In 1974 werd een schilderij van Van Vugt met de titel ‘Santa Maria del Giglio’ afgebeeld bij een krantenartikel [afb. 125]. Het laat de raampartijen van een uitbouw of erker op een hogere verdieping van een gebouw – wellicht het hotel waar Van Vugt verbleef – zien, met uitzicht op het plein voor de kerk Santa Maria del Giglio (ook bekend als Santa Maria Zobenigo) in Venetië. In de vensterbank zit een duif. Op het eerste gezicht lijkt het een bijzondere invalshoek om een stad als Venetië, met haar veelheid aan pleintjes, steegjes en mooie gebouwen, vanuit de hotelkamer weer te geven.

[122] **LUXE, CALME ET VOLUPTÉ**
onderschildering van ‘Rondo’
ca. 1987-1988

[123] **RONDO (BEWERKTE VERSIE VAN ‘LUXE, CALME ET VOLUPTÉ’)**
acrylverf op doek
ca. 1987-2003
100 x 100 cm
collectie SKHV

[124] **HENRI MATISSE, LUXE, CALME ET VOLUPTÉ**
olieverf op doek
1904-1905
98 x 118,5 cm
Paris, musée d’Orsay

© Succession H. Matisse / Pictoright 2013

© RMN-Grand Palais (musée d’Orsay) /

Hervé Lewandowski

[125]

Wellicht koos Van Vugt dit perspectief omdat hij een schilderij in zijn hotelkamer uitwerkte en dit schouwspel direct naar de natuur op het doek zette. Het is echter meer aannemelijk dat een inmiddels verschoten foto uit de nalatenschap van de kunstenaar als voorbeeld diende bij de uitwerking van het schilderij in het atelier [afb. 126]. Een openstaand raam geeft uitzicht op de Santa Maria del Giglio. Naast het uitzicht zijn de opengeslagen ramen ook te zien, met daarin een vage weerspiegeling van de gebouwen buiten. Door de toevoeging van de duif in de vensterbank doet het geheel plots heel intiem aan.⁷⁷

Vergelijkbare composities werden aan het eind van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw toegepast door kunstenaars als Henri Matisse, Gustave Caillebotte (1848-1894), Raoul Dufy (1877-1953) en Pierre Bonnard (1867-1947) [afb. 127-129]. Dergelijke voorstellingen moeten ook bij Van Vugt bekend zijn ge-

[126]

weest, aangezien hij zich bij uitstek liet inspireren door kunstenaars uit die periode. Matisse schilderde het onderwerp zelfs uitzonderlijk vaak, vanwege de symboliek. Een raam verbeeldde voor hem de verbinding tussen binnen en buiten of tussen werkelijkheid en innerlijke wereld.⁷⁸ Of Van Vugt er ook dergelijke ideeën op na hield is niet bekend. Vergelijken we 'Open raam met uitzicht op de Seine' van Bonnard of 'Het open raam, Collioure' van Matisse met het schilderij van Van Vugt, dan lijkt de vergelijking voornamelijk op te gaan wat betreft de voorstelling. De nadruk op het uitzicht, omlijst door de openslaande ramen, en de vlot weergegeven weerspiegeling in de ruiten vertonen duidelijke overeenkomsten. Waar het schilderij van Matisse gezien kan worden als een van de sleutelwerken in de ontwikkeling van diens visie op de weergave van kleur en licht, valt op dat Van Vugt het onderwerp hier meer beschouwend heeft benaderd.⁷⁹ Opmerkelijk is daarbij het gematigde kleurgebruik, wellicht ingegeven door

[125] SANTA MARIA

DEL GIGLIO

acrylverf op doek

ca. 1970-74

verblijfplaats onbekend

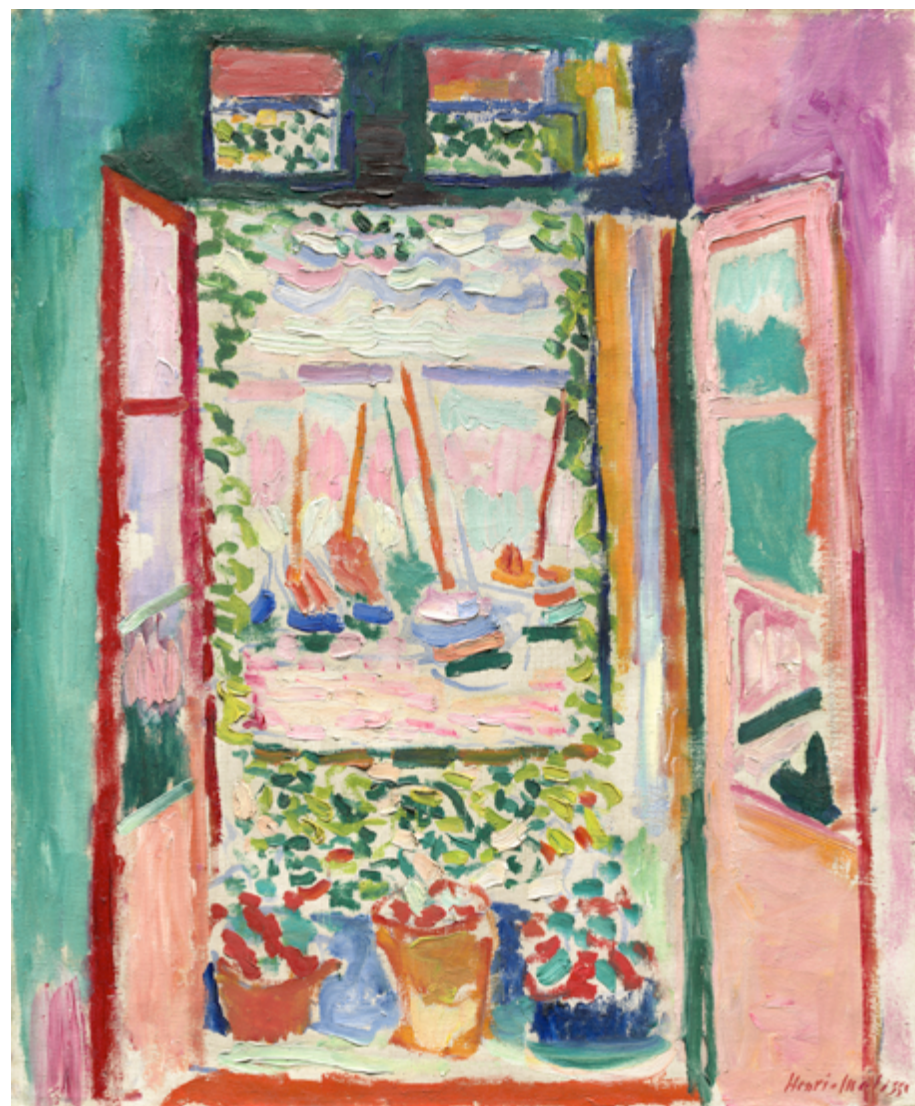
[126] FOTO VAN RAAM MET

UITZICHT OP DE SANTA

MARIA DEL GIGLIO IN

VENETIË

collectie SKHW

[127]

[128]

[127] **HENRI MATISSE,**
HET OPEN RAAM,
COLLIOURE

olieverf op doek

55,3 x 46 cm

1905

National Gallery of Art, Washington D.C.,

collection of Mr. and Mrs. John Hay

Whitney

© Succession H. Matisse / Pictoright 2013

[128] **PIERRE BONNARD,**
OPEN RAAM MET UITZICHT
OP DE SEINE (VERNON)

olieverf op doek

78 x 105,5 cm

ca. 1911

Musée des Beaux Arts, Nice

het zonovergoten en daardoor overbelichte voorbeeld van zijn foto. Misschien moeten we de invloed van Matisse op het werk van Van Vugt in eerste instantie zien in verband met de voorstelling. Later pas trad een meer algemene beïnvloeding op die zich uitte in het kleurgebruik, al wist Van Vugt dat principe niet zo evenwichtig toe te passen als zijn beroemde voorganger.

A bright moonlight night to night

'A bright moonlight night to night' ontstond vermoedelijk al in Harmelen, maar kreeg in 2001 pas zijn uiteindelijke vorm, gezien de door de kunstenaar aangebrachte datering [afb. 114]. Net als in een aantal andere schilderijen zien we ook hier de geabstraheerde vogels: vormen die Van Vugt zich eigen had gemaakt, maar die tegelijk sterk doen denken aan de vogels van Henri Matisse. De vormen van de maan en de zilverkleurige weerspiegeling in het water lijken sterk geïnspireerd op

het werk van Gustav Klimt, die zijn werken ook dikwijls voorzag van ornamentale patronen. 'Hoop II' is slechts een voorbeeld van de werken van Klimt die Van Vugt geïnspireerd kunnen hebben met hun stippen- en cirkelpatronen [afb. 130].⁸⁰ Een vergelijkbare invulling gaf Van Vugt aan de lucht, het water en de jurk van de vrouw, zij het op zijn eigen manier.

De opbouw in horizontale lagen maakt het schilderij typisch herkenbaar als werk van Van Vugt. Een foto toont ons een eerdere staat: een donkerdere en meer sobere versie van het uiteindelijke schilderij [afb. 131]. Een opvallend verschil wordt gevormd door een man, rechts bij de waterkant. Deze figuur rijmt niet met het meer sprookjesachtige karakter van het uiteindelijke schilderij en is wellicht om die reden overgeschilderd door Van Vugt. De koeien die deels schuil gaan achter het gras doen denken aan 'Koeien in ochtendnevel' [afb. 85].